

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMÉGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Papok, tanítók- és községi előjárónak egész évre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadó tulajdonos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 1 cm-ként 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérről kezdődnek. — Bélyegdíj külön 60 fillér. Nyíltér sora 1 kor. Hirdetés és nyíltér díja előre fizetendő. — Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvtárosa (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. Kéziratok nem adnak vissza.

Levél „Haladás a cél felé” írójához.

Írta: Truncus.

Elismerésemet és üdvözlémet nyilvánítom tisztelt . . . d ur. Eddig egyedül éreztem magam, ki e lap hasábjain a város ügyeit és szükségleteit hangzoltatta; most társra akadtam. Célunk egy: a várost haladni lássuk! Az eszközök és számítások némileg eltérnek, de látom, ellenlábasok nem leszünk és ha néha más irányban nyilatkozom, azt nem a zavar felidézésére, hanem az ügyek megvilágítására teszem.

Szegény városkánk régóta vajudik és hogy betegségeit nem mi fedeztük fel ketten, mutatja számtalan képviselőtestületi jegyzőkönyv, melyekben csak úgy ajánlgatják az orvosságot. Meghatározta már mindent. Volt határozatban vízvezeték, villamos világítás, aszfalt-járda, sétány, városház, csizmadiaszin-lerontás, fürdő stb. stb. évek óta, a vágóhid-tervezet csak maga — pedig a jövedelem is ki volt mutatva — kilencz éve hever a levéltárban. A város haladására szánt pilulák elé voltak téve, de magok az orvosok voltak, kik méltán hangzoltatták, hogy a gyomor gyenge és a szer megfekszi, nem gyógyít, hanem rombol.

A város mult- és közelmúltját tanulmányoztam, figyeltem, de vajmi ritkán láttam törekvést arra, hogy a szervek erősítsenek a nagyobb operációk kibírására. Nem igen tapasztaltam, hogy a megengedhető jövedelmek szaporítottak volna, vagy hogy a tisztviselői kar tekintélyének emelésére, azokban a munkaképv. fokozására, az anyagi gondok alóli felszabadítás s ezek által az önérték fejlesztésére valaha valamit tettek volna.

Bizony tisztelt . . . d ur alig gondolom, hogy egy város haladni tudjon az anyagi gondok alóli felszabadult tisztviselői kar és alapvagyon nélkül.

Hányszor támadtuk meg a tisztviselői kart és vetettük szemökre vélt gyengeségeket, kifogásokat munkaképv. és ügybuzgóságukat, de talán egynek sem jutott eszébe gondolkodni azon, vajjon annak a tisztviselőnek a csekély jövedelem miatt minő gondok terhelik agyát. Nem gondoltunk arra, hogy a legszoli-

dabb gépezet is, ha annak működő kerekai nincsenek jól olozva, mily hamar elveszti munkaképességét. Nem gondoltunk arra, hogy a telivér paripa is a munkában hamar kidől, ha azt kukoricza-szárakra szorítjuk.

Ha büszkék vagyunk arra, hogy rendezett tanácsú székely-nyaváros vagyunk és ezt fenn is akarjuk tartani, annak a tisztviselőnek a minimális összeget legalább meg kell adni. Ez olyan kiadás, mely elől semmi körülmények között kitérni nem lehet és nem szabad, ha azonban mégis keressük az okot, legyünk nagyközség, úgy talán olcsóbban kijövünk.

Nevetséges színben tűnik fel, hogy az újonnan szervezett adópénztárnoki állásra polgármesterünk miként igyekszik embert szerezni, mely bár 1000 ft. fizetéssel jár, úgy látszik — betöltetlen marad, mert alkalmasok nem vállalkoznak; a kik vállalkoznak, meg nem alkalmasok.

A társadalmi viszonyok, a fejlődött pénzgazdaság folytán is oly követelésekkel állanak elő, a melyet csak a korábbi viszonyok szem előtt tartásával elbírálni nem lehet. A tisztviselő fizetését a viszonyokhoz mérten kell megszabni. Ez olyan kiadás, a melyet gazdaságilag szükségkiadásnak jeleznek, melyek után következnek csak a hasznosító beruházások és ezután a kényelmetadó luxus-kiadások.

A város gépezetének e mozgató erői fenntartására áldozattól sem szabad visszariadni, ha nem akarunk kárral dolgozni; de én a mennyire ismerem viszonyainkat, áldozat nélkül is, némi kis körültekintéssel és számításal, a tisztviselők állapota nagyon könnyen lehet segíteni. Engedje meg tisztelt . . . d ur, hogy e módozatot egy más alkalommal tárjam fel, körül rakva az alkut nem tűrő kétszer-kétfél.

A milyen lényeges és szükséges a képességgel, munkaerővel és munkaképv. bíró tisztviselő egy város haladásához, ép annyira szükséges a v a g y o n, a j ö v e d e l e m.

Székely-Udvarhely város bár a lettár szerint másfél millió vagyonnal rendelkezik, de én úgy hiszem, hogy valóságban édes csekély alapvagyon van, mert ez említett tőke a régi rendszer »port a világ szemébe« elve szerint van becsülve.

Városunk haszonbérékből nem sokat kap, a nagy kiadások fedezetét tehát a törvények adta jogai felhasználásával kell eszközölje, melyek a v á m o k, b e h o z a t a l i d i j a k é s p ó t a d ó.

Ez a pont, a hol . . . d urral nem értek egyet, mert a mig . . . d ur a pótdót elsőnek hangzoltatja, én azt a legutolsóknak hagyom. . . d ur orvosságot ad, de elfeledte, hogy némely beteg a keserű pilulákat nem képes bevenni, az iránt undort érez és ép ez okból az a gyógyhatásából veszít. A mi közönségünk ellenszenvvel viseltetik a pótdó iránt, mert szegény és mert ősidőktől fogva mint mumust tartották eléje. Nem gondolták azt meg, hogy első sorban a nagykereskedők — különösen azok, kik e vidéket felhasználják, tovább mennek — fedeznek annak nagyrészét és nem a csekély adótfizető polgárság. De eltekintve ettől, magyar jelleg az, hogy az egyenes adótól irtóznak. Panaszkodunk a sok adó ellen, de korcsmák és mulató helyek tömve vannak, ruházatban, élelemben, szokásokban fényűzők vagyunk, tehát a közvetett adókat szívesen tőrjük.

Ezekből kiindulva helyesebbnek tartom első sorban a közvetett adók behozatalát, illetve fejlesztését. Indokolt iránynak tartom a város előjárósága részéről, hogy a borbehozatali díjszabályt keresztül vitte a képviselőtestületnél, mely által a városnak évi 10.000 ft. újabb jövedelmet szerzett; a vasut behozatali vám által évi 7000 frtot és a jelenleg munka alatt lévő piactérszabály módosítás által évi 3000 frtot. Csak ez a három tétel négyszázezer forint tőkének felel meg.

Igy fejlesztve a jövedelmeket, úgy hiszem a pótdónak nem sok tere lesz a város költségvetésében.

Ha az előjáróság végezte kötelességét és megmutatta az irányt, hogy 400.000 ft. tőkét mily könnyen és rövid idő alatt lehet megszerezni, végezze a képviselőtestület is kötelességét és ha másképp nem, küldöttségileg hasson a kormányra a tervezetek jóváhagyására, mert bár az elmúlt napokban olvastam egy kegyelmes ur nyilatkozatát, ki a fentemlített adóknak el-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCZÁJA.

Templom előtt.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

Oh, üldözöttek édes otthona!
Sorsom bármerre hordja léptemet,
Elöttem állsz. Magasztos csarnokod
Pihenni hívja fáradt lelkemet.
A szép olaszföld enyhe légkörén
Szelid sugárfény ömlik szerteszét;
Márvány falad csillogva futja be
S ragyogja át szentélyed belsejét.

Habár hazám oly messze elmaradt,
— Fenséges gondolat —: itthon vagyok
Hiszen, az Isten lelke mindenütt,
Kit itt is jó Atyámnak mondhatok.
Atyánk! halljátok ezt az édes szót,
Sorsüldözött szegény koldussereg.
E hit vizsgálatása váltja meg
Templom-küszöbre hulló könyeteket . . .

Fülei Sz. Lajos.

Vak a kiállításán.*

— Milléniumi emlék. —

Debreczeni Kis András bácsi husz esztendeje vak már mind a két szemére. Mióta a szemvilágát elvesztette, kétszer se mozdult ki Nagypéterfia-utczai portájáról. Van egy diákiskolákat járt fia, Mihály, az viszi a gazdálkodást, az jár ki a tanyára; felesége meg Juli a szolgáló vezeték otthon a háztartást.

* Mutatvány Zempléni Árpád „Kis Emberek” című sajtó alatt levő novellás könyvéből. A „Kis Emberek” 8—9 íven huszvétra fog megjelenni s ára füzve 50 kr., diszkótésben 1 frt 50 kr. lesz. Előfizetési pénzek Walter Ernő címére (Budapest, VIII. Práter-u. 44. sz.) márczius végéig beküldendők. Szerk.

András bácsinak nincs egyéb dolga, minthogy kerek székében kiül a tornáczra s pipázik. Nem látja ugyan a füstjét, de érzi a szagát, megcsipi a lé a nyelvet. Ez neki elég élvezet. Mikor déltájban hallja, hogy jönnek a gyerekek az iskolából, bekurjantja valamelyiket s elolvastatja magának az ujságot.

Mikor az ujságot is tudja már, a pipa se esik jól, az ebéd sincs még készen, sétákat rendez a tornáczon. Eltolja magát a kerek székben a kis kaputól a kamaráig, a mi husz lépésnyi út; akkor kikél a székéből, megfordítja, tapogatózva visszaül belé s megint visszaurítja a kiskapujig. Ez nagyon testedző mulatság. Kár, hogy anyjok haragszik érte, mert a két kerék mind felvágja a tornácz szépen kitapasztott, sárga agyaggal beeresztett földjét, sőt néha még a meszet is leszurolja a falról.

— Eredj ki sétálni a Nagy-Erdőre — zörög ilyenkor anyjok.

— Megyek én, csak gyere, vezess!

— Érek is én rá arra.

— Hát akkor éj rá a tornácztapasztásra.

András bácsi idylli csendes vidámságát nagyon felzavarta legutóbb a millénium. Alig várta naponként az ujságot s uram bocsá, kenyér, lagasztás mellől is előkiabálja az anyjukot, olvassa el neki, mi történt Budapesten? Királyi beszédek, hercegek, nagy urak, idegen nácziók járása-kelése a kiállításán. Hunyadi Mátyás könyvei, a szent királyok kincsei, ezer esztendő csodái ott vannak egy halomban, remekszép palotákban. Mesze-idegen országokból hazahozott drágaságok, százezreket érő fegyverek, ékszerök összegyűjtve a miket Európáhiru magyar vitézek és királyok viseltek valaha. Aztán ott vannak a drága kincsnél drágább hazai iparcikkek, gépek, a mik mutatják, hogy Magyarország nem csak volt, hanem van is, lesz is, ha Isten engedi, uj ezer esztendeig. Ott van az a sok könyv, a mit magyar ember irt, ott van az arcképe annak a szegény jó Cso-

konnainak is, a ki éhen-szomjan poétázott Debreczennek bánatban, örömben s magyar mert lenni a képzeltő filhellének gyerekségeben.

— Hej, anyjuk, csak egy napra jönnék meg a szemem világa, hogy azt a sok dicsőséget, sok drágaságot megnézhetném. Aztán örömet halnék meg.

— Ne epeszd megad ily-smiért, édes öregem. Majd megtudjuk az ujságból, elmondják, a kik látták.

— Mégsem olyan az, mintha maga nézi meg az ember. Jó is nektek, a kik láttok.

Azon az éjszakán nem tudott aludni az öreg. Mikor hajnal felé hallotta, hogy fia, Mihály felébredt, elkezdett sóhajtozni.

— Mi baja édes apám?

— Mi bajom? nem látok. Nem elég az?

— Látunk mi helyette, édes apám.

— Épen azt akarom mondani, fiam.

— Mit?

— Vigyél fel engem Budapestre. Megnézzük a kiállítását.

— Ott se lát abból édes apám többet, mint a mit az ujságból itthon olvasunk.

— Majd látsz te fiam és megmondod mindenütt mi van. Legalább ott jártam én is.

— De kinevetik édes apámat, hogy vak léte elem kiállítását nézni.

— Nem bánom én. Bolond ember neveti a más baját. Telik még tán egy tinó ára erre is?

Addig makacsodott András bácsi, míg fia, felesége belé nem egyeztek az utazásba. Szépen megmosdatták, megborotváltak. Ráadták az új fekete magyar ruháját, széles karimájú kerek debreczeni kalapot nyomtak a fejébe, új kordovány csizmát húztak a lábára. Nászagnak elmehetett volna, úgy rendbe szedték a nagy utra. Mihály is kiöltözött magyarosan, de egy czifra tulipános szűrt is a nyakába akasztott, jó lesz az az öregnek, ha hideg találna lenni.

lensége, de nem hiszem, a viszonyainkat, szégyenségtünk felfejtve, ne engedne a kormány álláspontjából. Különösen ha figyelembe veszi, hogy a közvetett adóknak behozatala a következő és fényűző magyar nép erkölcsére is javító hatással lesz.

Számadatokat a költségekre nézve, ha megengedi, jövő alkalommal.

A népnevelés apostolai.

Mottó: Csak előre!

Vettük és adjuk az alábbi levelet, melyre megjegyzéseinket is röviden elmondjuk. A levél szövegére a következő:

Beszéljünk keveset, de annál többet tegyünk.

Tekintetes szerkesztő ur!

Mióta a „Székely-Udvarhely” című lap megindult, mindig várva-várom a napot, hogy figyelemmel átviláshassam. Igen, mert az én eremben is székely vér csörgedez s jól esik lelkemnek, ha helyi érdekű lapot olvashatok, mert ebben látom a közigazgatási bizottság, városi tanács ülésének lefolyását — melyről e lap hiányában semmit sem tudnék, — látom a sok hasznos hírdetést a székely fiúk megélhetése és elhelyezése vonatkozásában, mely arra készít, hogy az olyan szülőket, kiknek arra való fiuk van, bízdzsám a folyamodásra; mert sajnos, ma is sok szegény földművesnek van 3-4 fia, kiket maga mellett fel enged lógni a helyett, hogy hasznos ipari pályára adná s így a megélhetését még életében biztosítva látná.

Azonban engedje meg az igen tisztelt szerkesztő ur, hogy én is egy kicsikét dicsőkedhessem, mert úgy látszik, hogy becses lapjának csaknem mindenik számában egyes tanító-társaim egyre-egyre sorolgtatják fel, hogy ők mit mivelnek, mit tesznek.

Ha Udvarhelymegye 2-300 tanítója mind elmondaná, hogy ő mit csinál, egy pár évig elég anyaga lenne a t. szerkesztő urnak arra, hogy lapjának minden tere sűrű lenyomatban beteljen.

Különben nem-nem kezdem magamat dicsőgetni, — pedig hát valamit én is, más is tudna felhozni — ne hogy valaki rá szekundálja hogy: „öndicséret gyalázat.”

Hogy mit teszünk, azt igen jól tudják a mi illetékes felsőbb hatóságaink s azt hiszem, hogy az innen kiszugázott hírcsokk jobban esnek mindnyájunknak, mintha az említett lap jó nagy oldalát írják be, hogy itt, meg amott mit teszünk, mert hiszen azt még valaki kétségbe is vonhatná, vagy vonhatja.

Távol legyen tőlem, mintha én — amugy is igénytelen szavaimmal — tanító-társaim írói kedvét akar-nám megrökönyíteni, sőt örvend szívem-lelkem, midőn egy Tarcsafalvi, Kertész tanító-társamtól olvasok irodalmi színvonalon álló költői műveket, mert ez valóban a tanítói kar emelkedésére vall.

Ezeket akartam igen rövidséggel elmondani. — Munkálkodjunk hát mindnyájan, de keveset beszéljünk s annál többet tegyünk. Legyünk mindig szerények és óvatosak.

F.-Boldogfalva, 1899. február 16.

Péter Gergely.

Nagyon örülünk, hogy Péter tanító ur — ki tudomásunk szerint, a tanítás terén a jók közé sorozható — a „Székely-Udvarhely” iránt oly melegen érdeklődik; ez ránk nézve csak biztató lehet.

Azonban azon állítása, hogy „egyes tanító társai” az „öndicséret gyalázat”-ig „sorolgtatják fel, hogy ők mit mivelnek, mit tesznek” — hatalmas tévedés; a kitűzött czél hátrányára szolgáló rossz irányú működés.

Az újságnak nem lehet és nem is czélja, hogy egyes emberek hiúságának tömjénezzen. De viszont az a közérdek teljes hátrányára volna, ha a közjó érdekében fáradságot nem ismerő, azért önként, a saját nyugalma álló idő felhasználásával s nem ritkán anyagi áldozatokkal is munkálkodó egyesek kezdeményező

Feljöttek a kiállításba. Miska kézen fogva vezette az apját a homokos utakon. Néhol észrevették, hogy vak az öreg s derekasan megéjeneztek. Meg is érdekelte. Micsoda forró, tiszta magyar szive lehet annak, a kit semmi testi akadály vissza nem tarthatott attól, hogy őseinek kincseit sorra járja, az örvendőkkel egy levegőt szivjon, s csak a szóból, a zugából, a szeretetnek, tiszteletnek egy-egy éljenzavából tudja meg, hogy most körülte az ezeréves Magyarország ünnepe.

Mire a történelmi csarnokhoz értek, egész tömeg nyomult a két czivis után, bámulva, lelkesedve a szokatlan látogatón. Vak a kiállításon! a ki a fia szemével lát, meg talán a saját, egyszerű, becsületes magyar szívével.

— Ez itt Vajda-Hunyad vára, édes apám.

— Láttam, fiam, honvédkoromban. Menjünk be. Sok szép minden van itt ugy-e?

— Gyönyörű Hunyadi-kincsek. Ez itt Hunyadi János kardja, a melylyel Nádorfehérvárt felszabadította.

— Szép kard, szent kard — s megtapogatta az öreg.

— Ez meg Kapisztrán János keresztjesbotja.

— Hol van? hol van? — és kapkodott utána a kezével. Az ör könybe lábait szemmel fordult félre.

— Mutasd! Kalvinista vagyok, de azt a keresztet megcsókolom — s rácuppantolt a kopott érzere.

Mihálynak könybe lábait a szeme. Megcsókolta ő is. Megcsókolta mindenki, a ki ott állt. A lelkesedés ragadós betegsége.

Akármerre fordultak, akármit néztek, a tömeg mindenütt kitért előlük. Eljenzés, kérdezősködés, sutogás kísérte őket lépten-nyomon. Olyan becsületet vallott a jó öreg, alig bírta hordozni, rogyadozott alatta.

Akik láttuk, mindnyájan éreztük, hogy az a sokat emlegetett, láthatatlan magyar géniusz — közöttünk száll-dogál és mint a villámfolyam, játszik idegeinkben.

Zempléni Árpád.

működését elhallgatná. Azért mondjuk kezdeményezőnek, mert a kivétel sikeres volta, csak elenyésző kis részben lehet a kezdeményező; a teljes érdem mindig azon körre esik, mely a jó és nemes irányú eszmét magáévá teszi és azt diadalra juttatja.

Hányszor és hányakat lehetne a váddal illykép illetni, hogy ezt, meg azt hiúságból, nevének fitogtatása végett teszi? ... Az összes szakminiszterek, főispánok, alispánok, tanfelügyelők stb. naponként közreműködnek a köz előmozdítására. Nem is csinálnak titkot egyes közérdekű intézkedéseikből, de sőt szívesen veszik, hogy a sajtó megbeszélés tárgyává teszi — és attól soha sem zárkoznak el, mert igen jól tudják, hogy a hivatását mindenkor szem előtt tartó sajtó az egyedüli hatalom, mely nemes törekvésüknek általános érdeklődést és így feltétlen sikert tud biztosítani.

Aztán, ha még egy kis hiúság is volna a dologban, mi még akkor sem tartjuk elintéendőnek a közjóra munkálkodókat. A hiúság már sok üdvös és hasznos dolognak adta meg az eszméjét és viszont a hiúságból keletkezett eszme újabb hiúságból számtalan sokat hasonló tettekre sarkalt. Egy kis hiúság nélkül visszafejlődne a kezdet legelőbb részére.

Bátran merjük állítani és levele is tanúsítja, hogy Péter ur hiúságának is jól esett, ha ama bizonyos „illetékes felsőbb hatóságai” köréből „kiszugázott hírcsokk” egyike-másika javára szolt. ... Épen úgy nem tiltakozott volna azért sem, ha valamelyik kollégája egyes dolgokban szerzett érdemeit magasztalva, jól agyba-főbe dicsérte volna ...

Azért tehát pap, tanító és jegyző urak csak előre! Munkálkodjanak mindnyájan és a „Székely-Udvarhely” hasábjain nyugodt lelkiismerettel, az igazságnak megfelelően számoljanak be a népnevelés terén végzett újabb keletű sáfarkodásokról. Kinek van miről beszámolni, az büszke lehet; a ki pedig még nem lépett a tett mezejére, pótolja helyre mulasztását addig, míg kollégái felül nem mulják!

Az illetékes felsőbb hatóságok — biztos forrásból tudjuk — nem botránkoznak meg ezen, hanem szívvel-lelkel örülnek, hogy a népnevelés szent ügye jó kezelekre van bízva s az fokozatosan fejlődik vármegyénkben.

Csak előre tehát!

Szerk.

TANÜGY.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Becsés lapjának folyó évi 7-ik számában „Tanügy” rovata alatt „Többen” aláírással egy kis referáda jelent meg az „Udvarhelymegyei tanító-egylet” székelykeresztúri fiókkörének Székely-Keresztúron tartott rendes gyűléséről, melyben — mig egyfelől elnök elődöm és szerény személyem nyílt kiguyoltatása, másfelől a tájékozatlan közönség szándékos félrevezetésével 25 éves multunk irigyléreméltó békejének megzavarása czélozattik; tisztelettel kérem a t. szerkesztő urat, kegyeskedjék alábbi váaszomnak egy kis helyet engedni:

Midőn „Többen” urék e kis cikkecske megírására határozták el magukat, — talán nem veszik rossz néven, ha kimondom — czéljuk kitűzésénél nem a higgadt, kellően megfontolt gondolkodás volt az alap, hanem inkább a pillanatnyi felindulás, szenvedély.

E lap tisztelt olvasói — ugy hiszem — már eléggé telítve vannak az ország különböző rétegeiben divatosá vált egyenletlenkedés mizeriáival s szívesebben fogadták volna „Többen” uréktól, ha — minden személyes kiguyolás mellőzésével — becsületes munkálkodásunk részletesebb beszámolásával állottak volna elé s ez által gyűlése járásunk indokoltágáról meggyőződik a fuvar és napdíjak miatt amugy is folyton zuguló iskolafenntartókat. S ha némelykor testületi körünkben is felüti fejét az ellentétek vidrája, megsemmisítését nem az előttünk idág szokatlan nyilvánossággrahozatal utja, hanem a kartársi szeretet, a vállvet munkásság, a szent ügy közös czélja felé való együttes törekvés eszközölheti, mert — ha valahol szükség van az összetartásra — csak a tanítósnágnál lehet. Különben is önkénytelenül eszembe jut ezen nem épen diszes, de találós szójárás: „Rossz család az, a mely szennyesét a piacra viszi szapulni!”

Elnök elődöm lemondását a tanári tekintély megvédése, fenntartása stb. gyszavakkal kísérik. Ezen nyilatkozatokkal, mig egyfelől a valóság szándékos elferdítéséről tesznek bizonyosságot, másfelől a hátalanság bélyegét is magukon hordják azon tekintélyes tanári karral szembe, mely nemcsak egyleti életünkben, hanem rögös pályánkon is kölesönözte azon világosságot, melyre oly nagyon szükségünk van.

Elődöm férjias, őszinte nyíltsággal és következetességgel s elég érthető módon tárt fel a figyelni tudó tagok előtt lemondásának indokait. A ki akarta, megérthette! ... S most kérdem: volt-e indokolt lemondásának legkisebb árnyalata is, mi a hangoztatott „tanári tekintély megvédését” czélolta volna, különösen oly értelemben, mint a hogy „Többen” urék felfogták? ... De — ugy látszik — végtelen nagy büne, hogy: véletlenül tanár.

„Többen” urék — ugy gondolom — ott voltak, mikor a lemondás tudomásvétele után igénytelen személyemet érte az a nem várt kitüntetés, midőn egy ily tekintélyes testület élére állítottak; emlékezni fognak magatartásomra, melyből felismerhették, — és e helyen is hangoztatom — hogy az elnöki székre sem érdemtelenséggem, sem korom, sem egyéniségemmel fogva nem vágytam. A munkálkodásban óhajtottam leróni tagsági kötelezett-ségemet és ha ennek némi sikere mutatkozott, teljesen megjutalmazva éreztem magamat!

Ily értelemben szándékoztam tovább is működni! Különben megválasztatásom értékét mérlegelni tudom!

Jóakarati figyelmeztetésüket a májusban leendő lemondásomra nézve köszönettel fogadom, azonban addig is — szépen kérem — engedjék meg, hogy saját ügyeim felől első sorban én gondolkozzam. Megnyugtatósan annyit: a tanítói tekintély és becsület épségben hagyása mellett tudni fogom köteletségemet.

Ugy a központban, mint a fiókkörnél a béke zászlójának hordozását határozom el; ki velem érke, kö-

vetni fog s remélem, hogy a béke táborában, hol „még többen” vannak, „Többen” urékat is látni fogjuk! ... Ugy legyen! ...

Ezek után vagyok a tekintetes szerkesztő urnak kiváló tisztelője:
Szász Ferencz,
fiókköri elnök.

Irodalom.

Aszurbanipal. Volt a kajundzsiki palota falában egy márvány-dombormű. Ma a British-muzeumban van. Aszurbanipal királyt ábrázolja, a mint egy szőlőlugas árnyában pamlagán fekszik; előtte magas, ékes széken ül a felesége, körülöttük szolgálk legyeznek a hűsítő fenséget; ételt hoznak mások, szól a laut, peng a czitera. Egynehány fával a kert is legyezve. Stilizált levelű pálmák, melyek törzse egy sorban áll az emberekkel s törzsükből egyszerre hasad ki a levél. Leveleiken keleti madarak ülnek, furcsán, mereven, mint a hogy a gyermek rajzol, szépen oda téve a levél lapja mellé, állnak a semmin. — Ő felségeik egy-egy esszét tartanak kezökben. Ajkukhoz emelik. Így emelik im-már kétezer éve, fáradhatatlanul kótálikait, melyekben nincs egyéb, mint por, a mit belehordott a szél, a mi beleülepedett ott a muzeumi termekben, finom, könnyű fehér por, lágy és plasztikus. Hány költő zengette meg a maga korában e szobrászremeket, mely most egy muzeumi szám, egy adat az emberiség fejlődésének történetében. E merevség, e nyugalom, e némaság meghat és eszünkbe jut Heredia gyönyörű szonettje, a melyben leírja a középkor festői, zajos életét s hozzáteszi:

Ma már a várurak, az urnók oldalán
S a karsú agarak elnyúlnak sorba lám
A fekete-fehér kockás kőpadlaton.

Feküsznek hangtalan, siketen és merőn
S nézik közsmükkel, melyben nincsen láterő,
Az örökké nyíló rózsát az ablakon.

A nagybecsű relief legtökéletesebb reproductióját a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 13-ik füzeté adja közre. Egy füzet ára 30 krajczár. Megjelen hetenként egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest. VIII. ker., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedésben.

Színház.

Nem czélom a városunkba most bevonult Baranyai Mihály színtársulatát a szigorú kritikus szemüvegén keresztül bírálni, mert mire e sorok nyomdafestéket látnak, még csak két előadás után mondhatnák bírálatot s elvégre is ez nem nyújt elegendő anyagot ahhoz, hogy igazságos lehessen; jelen alkalommal inkább csak azokra akarok rámutatni, a mik közönségünk igényeit hivatva vannak az adott helyi viszonyok között kielégíteni: 1. az előadások pontos kezdése; 2. a terem megfelelő fűtése; 3. a helyek beosztása, mely felett napirendre térni nem lehet, mivel annyira szorosan egymás mellé vannak helyezve a székek, hogy a legnagyobb vigyázat daczára sem juthatni ugy helyünkhez, hogy másokat ne inconnuodajunk; 4. a sugó nagy mértékben zavarja az első sorban és oldalt ülőket s így elővezetről beszélni alig lehet.

Magára az előadásra rátérve, röviden csak annyit a „Boszorkányvár” előadása teljes mértékben kielégítette a közönséget (leszámítva a zenét). Azonban az „Arthur kalandjai” cz. darabban sajnálatlalt tapasztaltuk, hogy a szereplők nagy része még a betanulásra sem fordított kellő gondot — nemhogy a játékban nyújtott volna műszívetet.

Az első estéről kivétel nélkül dicsőréttel említem meg a szereplőket; de a második estén Sajó nem volt disponálva, Keller pedig határozottan hadilábon állott szerepével.

Igen kedves volt Nagy Aida, ép ugy mint az első estén Furediné Barts Aranka és S. Bercozik Margit Cora is személyesítője.

Tehát a viszontlátásig!

—r.

Jövő heti műsor: Vasárnap február 26-án Géczi István neves újdonsága *A gelei kis király*. Hétfőn újdonság, itt először: *Drejtus kapitány*, az Ördögsgiget áldozata. Kedden február hó 28-án, a vigszínház kasszadarabja: *Durand-Durand Szerdán*, márczius 1-én: *Nebántsvirág* Harve gyönyörű zenéjű operettje. Csütörtökön, márczius 2-án: *Becstelének*, világhírű drámai újdonság. Pénteken, márczius 3-án, zónaelőadás félhelyárral: *Boszorkányvár*. Sombaton, márczius 4-én, hírneves újdonság, itt először: *A oroszánvadász*. Vasárnap, márczius 5-én, délután gyermekelőadás: *Mátyás diák és a cinkotai nagy itcze*; este: *Holtomiglan*, énekes színmű.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál előfizetésük megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Majláth Gusztáv Károly gróf, erdélyi róm. kath. püspök — mint értesülünk — holnap a délutáni vonattal városunkba érkezik, hogy a börti szentgyakorlatokon résztvegyen.

— Új iparfelügyelő. Csik-, Háromszék-, Udvarhely-, Marostorda-, Fogaras-, Szében- és Nagy-Küküllővármegyékre kiterjedő működési körrel iparfelügyelőnek Orley János áll. felsőipariskolai segédtanár neveztetett ki s állását Maros-Vásárhely székelylyel elfoglalta. Az iparügyeknek örvendetes fejlődését várjuk a közvetlen tapasztalatok szerzésére hivatott új iparfelügyelőtől s ezen reményben üdvözöljük.

„Megrúnt (?) törvényhatóság“ címmel lapunk f. évi 7-ik számában mi is megemlékeztünk a „Hazánk“ idej 35-ik számában vármegyénk szeretett főispánja ellen történt kirohanásról. Főispánunk — mint értesültünk — Zeyk Gábor és Daniel Gábor országgyűlési képviselőkként, mint megbizottai Korbuly Józsefet, a „Hazánk“ felelős szerkesztőjét provokálta és fegyveres elégtételt kért. Korbuly ur megbizottai azonban választott bíróság elé vitték az ügyet, habár sértett fél megbizottai nem tartották jogosultnak a sértő megbizottainak ezen álláspontját, mert úgy voltak meggyőződve, hogy az, hogy valaki sértve érzi-e magát vagy sem, az illető egyéni apreciojának körébe esik; mindazonáltal beleegyeztek, hogy a kérdés választott bíróság döntse el. A vál. bíróság Radó Kálmán elnöklétével — Sréter Alfréd és Vészy József — úgy találta, hogy a cikkben nem forog felelős sértés, mely a fegyveres elégtételadás kötelezettségét megállapítaná s így a gróf Haller János és Korbuly József urak közötti ügyet a lovagiaság szabályai szerint befejezettnek jelentették ki.

— Székelyföldi laptársainkhoz. Az agyagfalvi emlék bizottsága felkérésére folytán, tisztelettel kérjük székelyföldi összes laptársainkat, hogy a bizottság működéséről esetről-esetre a „Székely-Udvarhely“ben megjelenő értesítéseket átvenni és közölni sziveskedjenek.

— Kosárfónási tanfolyam. Mint lapunk múlt számában is említettük — e hó 20-án kezdetét vette a vármegyei iparfejlesztő bizottság által nyitott kosárfónási tanfolyam. Beiratkozni még folyton lehet.

— A székelyudvarhelyi polgári zeneegyletnél 4 új hangszer még kiadatlan. Fölvivatnak mindazon zenei hallással bíró, nagykorú és önálló helybeli polgárok, kik e 4 hangszer valamelyikének kezelését elvállalni óhajtják, hogy hétfőn, szerdán vagy pénteken este 8—9-ig a megyeház kistermében tartandó próbákön jelentkezzenek.

— A székelykereszturi februári orsz. vásár igen jól sikerült. Vasuton 31, wagonban 350 drb állatot szállítottak el idegen kereskedők. Az elszállított állatok között 3 drb erdélyi fajbika is volt. Összesen 800 adas-vevés történt. Felhajtás igen nagy volt s az amugy is szik vásártéren alig lehetett mozogni. Sem a lovak, sem bivalak nincs-nek kellően elkülönített jó helyen. A vásártér általános megnagyobbítása már elkerülhetetlenné vált. Ideje volna, hogy a képviselő ez irányban megmozduljon, míg hatósági beavatkozásra vár. Visszatérve a vásárra, megemlítjük, hogy az igás, sovány ökrök párját 200—250 frtért, az elsőrendűt pedig 300—350 frtért lehetett megvásárolni. A hizott marha általában olcsó volt. Egy pár hizott ökröt 240—300 frtért lehetett venni.

— Az agyagfalvi emlék-bizottság e hó 26-án tartott ülésében a szükséges előkészületek már annyira megtették, hogy a nagyközönséghez — főképp a széke-lyekhez — szóló „Felhívás“ a jövő hó első hetében szét-kiadható lesz. — A hazafias szelleműl áthatott, történelmi visszaemlékezésekkel gyönyörűen átszőtt, lendületes „Felhívás“ magyar népnök kedvence Benedek Elek írta. Bizottság a bemutatott „Felhívás“ lelkes eljennel fogadta s jegyzőkönyvileg is megköszönte. Köszönettel vette bizottság az Erdélyi Erelye Múzeum elnökségének buzdítását is; legfőképp azon ígérte, hogy e hazafias törekvés odaadón fogja a bizottságot támogatni. — A cél sikeresebb elérhetéseért bizottság kiegészítette magát, végrehajtó bizottsági tagnak választotta az 5 székely megye országos képviselőit, számszerint 26-ot, az 5 székely megye alispánjait, Budapestben lakó s kimagasló állású székely véreinket: Id. Daniel Gábor, Gidófalvi István, Székely Ferenczet, Székely Józsefet, Bedő Albertet, Molnár Albertet, Ürmösi Miklóst, Feleky Miklóst stb. Budapestben lakó székely írónkat: Jakab Ödönt, Fülei Sz. Lajost, Balássy Dénest, a székely történelem megírásával megbizott dr Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanárt, az 5 székely megyében levő hírlapok szerkesztőit stb. Az ügyek gyorsabb intézeteért még 2 jegyzőt választott Ravasz Árpád tanárt és Becsek Aladárt s egy pénztárnokot: Ferenczi Jánost. A bizottság működésére lelkes buzdítással szolgál, hogy most még a vajudas kezdete, s már is Ugron Gábor főszékelnök 100 frtot szavaztatott meg a „székelyegyleti takarékpénztárnál s az udvarhelyvárosi iparos ifjak 67 frt 90 krt juttattak a bizottság kezéhez. Im, a tett beszél: „Nem fájult el még a székelyvér!“

— „Négy esztendő“ címmel a Veridicus írói név alatt megjelent 2 éves füzetet kapunk, melyben Bánffy Dezső báró, a lemondott és távozott m. kir. miniszter-elnök négy éves államférfiu bölcsességét és történelmi nevezetességét, hazafias ténykedéseit eseteli az író hivatott tollal; kétségtelen bizonyítékok és köztudomású tények higgadt felforrólásával fényesen illusztrálván Bánffy Dezső báró valódi magyar hazafiságát s vele született bátorságát, melylyel minden irányban győzelmet vívott ki.

— Dr Vajda a székelyekért. Vajda Emil dr győri főreáliskolai tanár, lapunknak volt főszerkesztője, nem feledkezett meg rólunk, székelyekről — habár körünk-ből el is távozott. A „Győri kereskedelmi társaság“ban e hó 19-én felolvasást tartott a „Székelyekről“ címmel, melyről a „Győri Hírlap“ így ír: „A társaság helyisége zsufolóság megtelt a felolvasást kíváncsisággal váró tagok és pártoló tagok számával, valamint azok családtagjaival, kiknek ajkairól perczeleg tartó éljenzés hangzik el, mikor a felolvasó impozáns alakja jelenik meg, hogy előadását megtartsa. Teljesen lebilinoselta a nagyszámu hallgatóság figyelmét a kiváló szakértelemmel összeállított néprajzi leírás által, melyet nagy mértékben fokozott még a felolvasónak társadalmunkban ismert kedves személyisége és kitűnő organummal párosult határozott előadóképessége. Fűszerezett, szép nyelvezetében akárcsak átható hangzók zenei elemekkel alkalmazva hangoztatott átható tiszta hangjait, úgy hallottuk a magyar szót. S derűtségben sem szenvedett a hallgatóközönség hiányt, mert a székelyek fennállásának, egykoron élvezett kiváltságáinak, hozzánk fűződő történelmi viszonyuknak s szokásaiknak leírása, mi után felolvasó hosszas időn át a szé-

lyek közt való tartózkodása alkalmával feljegyzett tartalomdu eredeti székely népdalt és anekdotát adott elő, melyek bőséges betetözést alkottak az élvezetnek. Örömmel leszünk eltelve, ha Vajda tanár ural ilyen alkalmakkor még többször is találkozhattunk s ha a „Győri kereskedelmi társaság“ hasonló hathatós erőktől támogatva, minél gyakrabban szolgáltatja közönségünknek az ilyen élvezetteljes estéket. Szivesen csatlakozunk a győriek lelkesedéséhez s jól esik nekünk, hogy a kit mi oly annyis szeretetünk kis városunk körében, a több mint 22,000 lakossal bíró Győr város közönségét is meghódította.

— Herkules tanító. Nagy Domokos árválfalvi tanító a korcsmában birkózást rendezett Nagy András megyebíróval s ittás állapotban annyira legyőzte, hogy Nagy András uramnak szárcsontja kettétört. A birkózást a tanító ur — mint mondják — a Budapesti Hírlap kiadásában megjelent s minden könyvkereskedésben kapható „Kineses Kalendarium“-ból tanulta, melyet a folyó évben Gyertyánffy könyvkereskedésében vásárolt meg 1 frtért. (Beküldték.)

— Az udvarhelymegyei általános népnevelési egyesület a napokban tartott közgyűlésén elhatározta, hogy 7 népiszkola részére a Slójd-tanfolyam berendezésének czéljaira 15—15 forintot biztosít oly módon, hogy azok előljáró a beszerződött eszközökről 7—7 frt erejéig készítve, azt az egyesület elnöksége elé terjeszték; 7—8 frtért pedig gyalupadok fognak az illető iskolák részére beszerzetni. Azonfelül elhatározta a közgyűlés, hogy a gyűmölcsenyésztés körül legtöbb eredményt feltűntető 6 tanító ezen törekvések előmozdítására kertmívelési eszközökben (ólló, fészek, kés, faérvágó) részesíttetnek.

— A helybeli kersek ifjusági kör e hó 24-én este népes közgyűlést tartott Persián János elnöklésével. Megnyitójában meleg részvétellel emlékezett meg a kör alapító tagjáról: Farozády K. Károly kereskedőről, ki épen a közgyűlés előtti órákban elhunyt. A kiváló szakértelemmel és nagy önfeláldozással bírt kereskedő emlékeit jegyzőkönyvileg megörökítették és temetésén a kör testületileg résztvász. Zimny Ferencz alelnök-titkár igen részletes és gondos jelentést terjesztett elő a kör múlt évi működéséről s a jelentésért a közgyűlés elismerését nyilvánítva, szóról-szóra jegyzőkönyvetelni határozta. A pénztári és különböző jelentések után, tisztujítás következett. Igen jól esett látunk, hogy az ifjuság teljes egyetértésben van; az összes tisztikart egyhangulag újra választotta. Az indítványok során többek között elhatározták, hogy 3 kereskedő tanuló jutalmazására 10 forintot adnak az iparhatóságnak oly feltétel mellett, hogy a vizsga megtartásánál a kör képviselői is felügyeletet gyakorolhassanak s arra meghívják.

— Dubsky Farkas, a magyarországi lapkiadók országos szövetségének érdemes pénztárosa, a Pester Lloyd kiadóhivatalának főnöke e hó 21-én életének 65-ik évében Budapestben meghalt.

— Elmarad a sorozás. Megyénkben a sorozás márczius 2-án vette volna kezdetét. Most azonban nem fog akkor megtörténni, mert a honvédelmi miniszter rendelkezést küldött le a sorozás ideiglenes elhalasztása végett.

— A székelyudvarhelyi m. kir. posta-és táviróhivatal múlt évi forgalmáról. Postauidítás napunkint 8, érkezés 7 történik. Kézbizetés 2 szer, délelőtt és délután. Levélszekrény a város különböző helyein a forgalomnak megfelelően 12 van elhelyezve, melyekből a leveleket naponta 3-szor szedik ki, u. m. 1/2, 1/2 és este 1/6 órakor. Utalvány érkezett 21277 drb 473593 frttal, feladott 26744 drb 715208 frttal. Takarékpénztári befizetés volt 4761 frt, takarékpénztári visszafizetés 6014 frt. Cheque-befizetés 643021 frt, cheque-visszafizetés 41012 frt. Erkezett bérmentes és bérmentellen levél 89160 darab, levelezőlap 23360 darab, nyomtatvány és áruiminta 43,400 drb, portómentes, egyszerű és ajánlott levél 66000 drb. Ajánlott díjköteles levél érkezett 12580 drb, ajánlott díjköteles levél feladott 12280 drb. Levélpósta utánuvétel érkezett 360 drb, levélpósta utánuvétel feladott 100 drb. Csomag érkezett 26060 drb, csomag feladott 6180 drb. Pénzes levél érkezett 900 drb, feladott 1360 drb. Portómentes pénzes levél és csomag érkezett 1840 drb, feladott 1380 drb. Utánuvétel érkezett 4580 drb, feladott 660 drb. Postai megbízás érkezett 593 drb 25803 frt 71 krral, kiváltatott 211 drb 10403 frt 77 krral. A feladott táviratok száma 6847 drb, az érkezett táviratok száma 6128 drb. Ezek után jövedéki bevétel 23233 frt 93 kr, táviradi bevétel 3078 frt 74 kr. Összesen 26362 frt 67 kr. Forgalom tekintetében a mi postánk 8 ik Erdélyben.

— A szinlapoztó bűja. A városunkba érkezett szintársulat szinlapoztója — ebbeli hivatást teljesítve — egyik bérőnél kétségbeesetten így sopánkodott: — Meghalt az öreg nagyságos ur!... Jaj, elvesztett egy forintom a — bucsuzónal!...

— Vigasztalódjék barátom — szolt a gavallér örökös — a hagyományos 1 forintját magam is megadom.

— Emléket Orbán Balásznak! Orbán Balás Székely-Kereszturon felállítandó szobra javára alulírottakhoz ujabban a következő hazafias adományok folytak be: 1. Dr Sántha Károly gyűjtőivén Maros-Vásárhelyről: Erődi Sándor, Barabási Ferencz, Hajdu Elek, Orbán aljegyző, Eperjesi György, dr Szegedi Géza, Balla Ödön, Nikolajevits aljegyző 1—1 kor. Egy ur 60 fill. Dr Sántha K. 1 kor. 40 fill. Összesen 10 korona. 2. Székelyudvarhelyi oszmadiasegéd temetkező társulat a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége utján 10 korona. 3. Nagy Sándor ügyvéd leánykái gyűjtő ivén Csik-Szeredában Szász Ákos, özv. Orbán Jánosné, Erős Elek, Baktai Gáspárné, Becze Antal, Paris Frigyes, dr Booskor Béla 2—2 kor. Alekszevits Ödön, Szathmári Elekné, Kovács Istvánné, Éltés Elek, Molnár Ilonka, K. János, Jakab Ödön, Szultá Lázár Gözsi Laura, Gál Józsefné, dr Filep Sándorné, dr Csiki Józsefné, dr Fejér Antalné, dr Veres Sándorné, Kovács Lajosné, Székely Istvánné, N. N., Jakab Gyuláné, N. N., Potoczky, Szultán Gergely, özv. Barcsai Józsefné, Nagyné Brigitta, Karda Gyula, Szokolai Istvánné, Jakab József 1—1 korona. Özv. Ferenczi Lajosné, Csi-

késné, Pap Domokosné 60—60 fill. N. N., N. N., László Gézané 40—40 fill. Barcsai Dénesné, Sz. L. 30—30 fill. Nagy Istvánné, Bitay Béláné 20—20 fill. Nagy Sándor 6 kor., összesen 50 kor. 4. Dr Vá entsik Ferencz ügyvéd Sz.-Udvarhelyről 4 kor. 5. Takó Béla Maros-Portusról 1 kor. 6. Tokos Bálint gyűjtése Hévízen: Ágotha Albert, Reichert József 60—60 fill. Mózes Ferencz, Kondrát János, Tokos Bálint 1 kor. Mózes J. Károly 4 kor. Gáspár János, Lengyel József, Imre Mihály, Szabó Ferencz, Imre János, Török Mihály 20—20 fill. Össz 9 kor. 40 fill. 7. Miklós Albert plebános Magyar-Lápos 1 kor. Weisz Berthold orsz. képviselő Budapestről 20 kor., összesen 105 kor. 40 fill. Ehez adva az előbbi gyűjtés összegét 2438 kor. 28 fill., a szobor alap ma 2563 kor. 68 fill. Fogadják e nemes szívű adakozók hazafias áldozataikért a szoborbizottság hálás köszönetét. Székely-Keresztur, 1899. febr. 13. Barabás Lajos, szoboralap pénztárnoka.

Szerkesztői üzenetek.

G. E. Bordos. Hozzánk intézett panaszá folytán, utána néztünk ügyének és az illető felsőbb hatósága a legszigorúbb vizsgálat keresztül vitelét elrendelte. Ha a vizsgálat körül törvénytelenség esetről lenne tudomása, úgy az alispán ur ismert erélyességel bátran fordulhat. Személyes természetű közölménye, különben is csak „Nyilt tér“-ben volna közölhető. Azonban kár volna ezért költségeskedni, mert még eddig nincs ok rá.

Sugár Laci. Portós levelet többet nem kérünk s ha mégis küldene, úgy visszatartjuk. Versre nincs szükségünk. Böven el vagyunk látva.

Több közölményünk jövő száma maradt.

Érdeklődők. Füzes-Abony. A „Nagy-Küküllő“ jövő vasárnap oly nagy alakban, mint a „Székely-Udvarhely“ és tiszta új betűkkel nyomtatva, sok száz példányban fog megjelenni. Mutatvány-számot mindenkinek küld a kiadóhivatal, ki ez iránt megkeresi.

HIVATALOS RÉSZ.

Másolat. M. kir. belügyminiszter. 105063. szám VI—a. Kőrrendelet valamennyi törvényhatóságnak. Ismételve fordultak elő oly esetek, hogy a törvényhatóságok a veszett vagy vesztettség gyanujában álló állatok által megmárt egyéneket csak akkor küldték Pasteur féle védoltások eszközése végett Budapestre, a midőn a maró állat vesztettség az agyával tett kísérletek által már kétségtelenül megállapított. A megmárt emberek orvoslása és beoltása iránt szükséges intézkedések foganatosítását azonban a diagnosztikai vizsgálatok eredményétől függővé tenni nem lehet. Mert az állatorvosi akadémia tanártestületének a földmívelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett véleményes jelentése szerint házi nyulakon, a melyeket e diagnosztikai oltásokra rendszeren felhasználnak, a szándékos fertőzés, illetőleg beoltás után átlag csak 12—21 nap mulva szokott a vesztettség jellemző tünetekben mutatkozni. Ha tehát a maró állat agyának felküldésére és az eredmény közlésére szükséges időt is számításba vesszük, úgy legalább 16—25 nap telik el, a míg a kísérlet eredményéről, illetőleg a megállapított kóriméről az illető hatóság értesíthető. De még azért sem tanácsos a kísérleti, ellenőrző oltások eredményéről szóló jelentés beérkezéig várni a megmártak felküldésével, mert megtörténik nem ritkán, hogy az ellenőrző oltások azért mutatnak negatív eredményt, mert a felküldött állati hullarészek hiányos csomagolása miatt nagy hőmérsékleti befolyások alatt szállítás közben rothadásnak indulnak, mi által a hullarészekben esetleg megvolt vesztettség vírus elveszti ható erejét. Másfelől pedig bebizonyult a vesztettség ellen védő Pasteur-féle oltásokról, hogy minél előbb végeztenek azok, annál biztosabb sikerrel járnak. Végre még azért sem tanácsos a megmárt emberek beoltásával addig várni, míg 16—25 nap mulva megérkezik a diagnosztikai vizsgálat eredményéről az értesítés, mert fordulnak elő esetek, a midőn talán az egyéni sajtások, vagy a fertőző anyag erős viralontíja folytán a lappangás ideje nagyon rövid és 14—18 nap mulva, sőt még rövidebb idő alatt is az emberen a vesztettség kitör. Felhivom ennél fogva a törvényhatóságokat, hogy veszett, vagy a vesztettség gyanujában álló állatok által megmárt egyéneknek védoltások czéljából való felküldése iránt az ellenőrző oltások eredményének bevétele nélkül lehetőleg azonnal intézkedjék és pedig annál inkább, mert az orsz. közegészségi tanácsnak véleménye szerint teljesen ki van zárva annak a lehetőség, hogy a megmártaknak vesztettség ellen beoltása reájuk nézve valamely káros következményre járna, figyelmeztetem azonban a törvényhatóságokat, hogy e tárgybani értekezése a védoltás fontosságának megmagyarázásából a Pasteur-intézetbe való juthatás megkönnyítéséből álljon; mert erőszakot alkalmazni s a megmártakat akaratuk ellenére beoltatni nem lehet. Ha pedig a törvényhatóság a vesztettség megállapítását a védoltásoktól eltekintve is szükségesnek tartja, ennek czéljából a maró állatnak mindig csak a fejét küldesse be és pedig a boncolás foganatosítása után a sonnal 1 1000 sublimat oldatba mártott ruhába begöngyölni és fűrészporról, vagy korpával megtöltött jól zárható rekeszbe csomagolva. Budapestben, 1899. évi január hó 22-én. Perzel, s. k. Sz. 2150—99. alisp.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 4194—899. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírre tétel végett értesitem, hogy Székely-Udvarhely város a sertésvész miatt elrendelt zárlat alól feloldatott. Székely Udvarhely, 1899. febr. hó 23-án. Alispán szabadságon: Gróf Lázár Ádám, főjegyző.

Sz. 3613—99. alisp. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi előjáróságnak. Közhírre tétel végett értesitem, hogy marostordavármegyei Alsó-Répa és Felső-Répa községekben felépített száj- és körömfájás miatt zárlat alá helyeztetek. Sz.-Udvarhely, 1899. évi február hó 17-én Alispán szabadságon: Gróf Lázár, főjegyző.

HIRDETÉSEK.

Alólírott tisztelettel tudatja, hogy a legjutányosabb árban vállalja el **gyermek- és női kaplaknak a legutolsó divat szerinti készítését és újjáalakítását, ugyszintén 20 cm. szélességig szövetek és csipkék gouvrirozását, nemkülönbön különböző szövetek és posztók ezakkenezését.**

Kassay Ágnes.

Lakásom Simó János vendéglős ur lakásában Kosuth-utca 12. sz.

Száraz kiadó lakás. Id. Dézsy Antal házában emeleti lakása bérbeadó. Egy lakrésze 3 utca, 1 udvari szobából, 1 előszobából és 1 konyha és kamarából áll. — Egy lakrésze 1 utca, 2 udvari szobából, 1 konyha és kamarából áll. Értekezhetni **Dézsy Testvérek**nél vagy tulajdonosnál, hol a lakás megtekinthető.

Sz. 198—1899. tlkvi.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Kovács Gergelyné István Julianna végrehajtónak István József farkaslaki lakos végrehajtást szenvedő ellen 190 frt s járulékaik kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a farkaslaki 91. sz. tjkvben alperes István József nevére $\frac{1}{4}$ részben, társtulajdonos István Julia $\frac{1}{4}$, Kovács Gergely társtulajdonos nevére $\frac{1}{4}$ részben irt A $\frac{1}{4}$ 205. hr. sz. kert 16 frt, 1488. hr. sz. 9 frt, 2136, 2137. hr. sz. 8 frt, 3095 $\frac{1}{2}$. hr. sz. 4 frt, 3412., 3413. hr. sz. 10 frt, 5160, 5161. hr. sz. 18 frt, 7002. hr. sz. 29 frt, 7014/a. hr. sz. 11 frt, 7109. hr. sz. 17 frt, 7120. hr. sz. 5 frt, 7335., 7336. hr. sz. 6 frt, 7438. hr. sz. 13 frt, 2121., 213. hr. sz. 160 frt és pedig ezen fekvők felének $\frac{1}{4}$ -ére István Péter javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §. értelmében, valai mint a fenti fekvő felerészére István Péter javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül egészben. A farkaslaki 291. tjkvben feleben alperes István József, másik feleben társtulajdonos Albert Márton, István Józsefné nevére irt A $\frac{1}{4}$ 2968., 2969. hr. sz. fekvők 31 frt kikiáltási árban. A farkaslaki 350. sz. tjkvben $\frac{1}{4}$ részben alperes István József nevére, $\frac{1}{4}$ részben Kovács Gergely, $\frac{1}{4}$ részben István György társtulajdonos nevére irt A $\frac{1}{4}$ 3187., 3188., 3189. hr. sz. 5 frt, 4559. hr. sz. 8 frt, 5343., 5344., 5345. hr. sz. 27 frt kikiáltási árban és pedig az $\frac{1}{2}$ -od részére C. 2. alatt István Péter javára bekebelezett haszonélvezeti jog fentartásával. A farkaslaki 778. tjkvben A I. 1—25. sorból B. 225., 737. alatt István József jutaléka 91 frt kikiáltási árban az 1899. évi április hó 19-ik napján d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek el fognak adni.

A venni szándékozók a becsárnak 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni. Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.
Sz.-Udvarhely, 1899. évi január hó 18.

Györfy Titusz,
kir. törvényszéki egyes bír.

Meghívás.

A székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyező-pénztár **VI-ik évi rendes közgyűlését**

1899. márczius 5-én, határozatképtelenség esetén pedig márczius 12 én d. e. 10 órakor tartja meg saját irodahelyiségében, melyre a közgyűlési tag urak ezennel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság évi jelentése és a jegyzőkönyv hitelesítésére két közgyűlési tag kiküldése.
2. Zárzáradás előterjesztése, felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása iránti határozat.
3. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok leendő választása.
4. Netáni indítványok, melyek azonban 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg írásban beadandók.

Székely-Udvarhely, 1899. február 23-án.

Az igazgatóság.

Valódi és természetes
BOROK
legelőbb árban, 22 krtól feljebb
csak a
Székely borkereskedés
székelyudvarhelyi raktárában
SZÖLLÖSI SAMUNÁL
kaphatók.
Szombatfalvi-utca, szeszgyár melletti
pinczék.

1007. szám. 899. tlkvi.

Póthirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a m. kir. államkincstár végrehajtónak Pál Gyula, Pál Anna, Pál Julianna, Pál Gábor kiskoruk, képviselve Pál Lajos gyám parajdi lakos végrehajtást szenvedők elleni 65 frt s járulékaik iránti végrehajtási ügyében 6854—98. sz. a kibocsátott árverési hirdetményben a parajdi 1002. tjkvben kiskoru Pál Gyula, Pál Anna, Pál Julianna és Pál Gábor nevére irt A $\frac{1}{4}$ 1. sorsz. 271. hr. sz. faház 600 frt kikiáltási árban Parajd községében az 1899. évi április hó 7-én délelőtt 9 órájára kitűzött árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 167. §-a alapján a székelyudvarhelyi ev. ref. egyházmegyei papi és mesteri özv.-árvtár végrehajtató érdekében és 400 frt tőke, ennek 1899. évi január 1-től 8 százaléka kamata 5 frt 65 kr perköltség és járulékaik és behajtása végett m. tartatni fog. Folyamodó költsége 10 frt 65 krban állapították meg.

Miről a felek értesítettek

Kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.

Székely-Udvarhely, 1899. február hó 13.

Györfy Titusz,

kir. törvényszéki egyes bír.

283 8. szám.

899. fszb.

Árlejtési hirdetmény.

Bardocz község által tervezett község-háza, jegyzői lak és irodahelyiség felépítésére néve **folyó évi márczius hó 12-én** azon község házában árlejtés fog tartatni, mely alkalommal az építés végrehajtása legkevesebbet vállalkozónak ki fog adatni. Kikiáltási ár 5000 frt, bánatpénzül ennek 5 százaléka teendő.

A község anyagokban ad 400 köbméter terméskövet, 50—60 ezer téglát, 1462 folyóméter faragott fenyőfát, 940 kézi és 311 ígás napszámot.

Az árlejtés megkezdése előtt megfelelő bánatpénz. el ellátott zárt ajánlat is elfogadatik, utóajánlat nem fogadatik el.

A részletes feltételek és terv a község birájánál megtekinthetők.

H.-Okládon, 1899. évi február 21-én.

Benedek Imre,

főszolgabíró.

Sz. 6944—1898. tlkvi.

Hirdetmény

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy özv. Keresztes Józsefné végrehajtónak Csizsár Sándor és neje jogutóda Lányi Imre és neje végrehajtást szenvedők ellen 114 frt s járulékaik kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a Felsőboldogasszonyfalva községi 9. sz. tjkvben Csizsár Sándor adós alperes jogutóda Lányi Imre és neje Gyarmathy Rozália nevére irt A $\frac{1}{4}$ 15., 16., 17. hr. sz. házkeret és bellelek 188 frt, 514., 515. hr. sz. szántó 15 frt, 647. hr. sz. 1 frt, 668., 672. hr. sz. 31 frt, 706. hr. sz. 9 frt, 748. hr. sz. 14 frt, 824. hr. sz. 12 frt, 1038. hr. sz. 5 frt, 1107. hr. sz. 2 frt, 1265., 1266. hr. sz. 3 frt, 1272., 1273., 1274. hr. sz. 6 frt, 1293a. hr. sz. 3 frt, 1331. hr. sz. 4 frt, 1429. hr. sz. 5 frt, 1767., 1768. hr. sz. 10 frt, 1829., 1832. hr. sz. 10 frt, 1923. hr. sz. 3 frt, 2070. hr. sz. 3 frt, 2291. hr. sz. 2 frt, 2464. hr. sz. 24 frt, 2476. hr. sz. 51 frt, 2500. hr. sz. 33 frt, 2539. hr. sz. 9 frt, 2660. hr. sz. 22 frt, 2673., 2674., 2675 $\frac{1}{4}$. hr. sz. 31 frt, 2683 hr. sz. 4 frt, 2725., 2726. hr. sz. 16 frt, 2819. hr. sz. 14 frt kikiáltási árban az 1899. évi április hó 14 ik napján d. e. 9 órakor Felső-Boldogasszonyfalva községében megtartandó nyilvános árverésen a leg többet ígérőnek el fognak adni.

A venni szándékozók a becsárnak 10 százalékát készpénzben, vagy az óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni. Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Sz.-Udvarhely, 1898. december hó 31 én.

Györfy Titusz,
kir. törvényszéki egyes bír.

Mindenütt dícsérik a híres
MACHLEID-féle
kecskeméti
arckenöcsöt,
mely rövid használat után minden szepit, májfoltot, himlőhelyet, porcsinákat és egyéb kellemetlen kitételeket biztosan elmulaszt. Az aro szep, fiatal, kellemes lódo szint nyer tele, a napbarnítástól megóvja. Kitiús hatása már néhány nap múlva észlelhető, egyszerű próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre megkedvelje. Használás kecskeméti névvel szappannal oly m. g. és elismert, melyet teret szepit-szer meg el nem ért és fölül nem m. l. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmos utóhatást sohasem lés. Egy t. g. ára használati utasítással 50 kr. kapho.

50 kr. — Egy darab kecskeméti névvel szappan 32 kr.

Hajnal-szesz.

Biztosan meggyógyít minden fájdalmat, így közvényreuma, csontfájdalmak, fejfájás, migrén, fogfájás, felfájás és hátfájás ellen a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig volt eszt red, hogy számos sikertelenné lés az utó szerek után a hajnal-szesznek enyhítő hatása ne lett volna. Sok ezer elyonorodott beteg köszön már ezen szer teljes gyógyulását. Egy üveg ára használati utasítással 50 kr. kapho.

Farkas Ignác

Mátyás király című gyógyszerárban Kecskeméten és minden nagyobb vidéki gyógyszerárban.

Főraktár **Török József** gyógyszerár Budapest.

ORBÁN, NAGY ÉS TAMÁS
CZIPŐÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT
elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket a legújabb divat szerint, kiváló esinnal, a legjobb anyagból, pontos elkészítés mellett, úgy minden javítást.